

РОЗДІЛ 5. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

УДК 657.6

Гончар І.І.,
к.е.н., доцент кафедри обліку,
контролю та оподаткування агробізнесу,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ ДОХОДІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРОБІЗНЕСУ ПРИ ЗМІНИ НИМ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Підприємства та суб'єкти підприємницької діяльності – фізичні особи мають право самостійно обирати систему оподаткування (з урахуванням певних особливостей ведення господарської діяльності: видів діяльності, за якими, як задекларовано таким підприємством/СПД ФО, може бути здійснена господарська діяльність, кількості найманих працівників тощо). В той же час ПКУ [1] встановлено перелік умов, за яких обравши спрощену систему господарювання платник податків зобов'язаний перейти на загальну.

В ситуації коли юридична особа отримала передоплату за товари/послуги (що є об'єктом оподаткування ПДВ) як платник єдиного податку (без сплати ПДВ), а реалізація товарів (надання послуги) відбулась після переходу такого платника податків на загальну систему (із реєстрацією платником ПДВ без застосування касового методу), дохід платника єдиного податку визначається датою надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, датою підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг).

Враховуючи норми ПКУ п.п. 291.2, 292.1.2, 292.3 ПКУ [1] в разі отримання платником єдиного податку, незареєстрованого як платник ПДВ передоплату від замовника і здійснення реалізації товарів (надання послуг) після переходу на загальну систему оподаткування та зареєструвавшись платником ПДВ, є ризик того, що такий платник сплачує податки з отриманого доходу тричі:

а) перебуваючи ще на спрощеній системі оподаткування при отриманні передоплати за товар/послуги від замовника платник податків зобов'язаний нарахувати та сплатити на підставі норм ПКУ [1];

б) в момент підписання акту про виконані роботи (надані послуги) або передачі права власності на товар замовнику (в момент визнання 100% ступеня завершеності операції з надання послуг на дату балансу і результат даної операції був достовірно оцінений) (відповідно до методологічних засад формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства і розкриття їх у фінансовій звітності згідно п.5 П(С)БО 15 «Дохід» [2]);

в) фінансовий результат платника податків (що перейшов на загальну систему оподаткування), корегується (в сторону збільшення) на суму доходу, отриманого як оплата за товари (роботи, послуги), що отриманий таким

платником під час перебування на спрощеній системі оподаткування (розділ III п.п. 140.5.12 ПКУ [1]).

В разі переходу платника податку на загальну систему оподаткування з 1 січня або пізніше, відповідно до п.п.137.5 ПКУ [1] податок на прибуток сплачуються на підставі річної Податкової декларації (як новостворені платники) відповідно до абз «а» п. 137.5 ПКУ [1] (аналогічне твердження податківці висувають в ЗІР підкатегорії 102.12 [3] та 102.23.02 [4], наголошуючи на тому, що разом з такою Декларацією платник податку повинен подати звітність, у тому числі, за період перебування на спрощеній системі оподаткування).

Аналогічна «невизначеність» є в ситуації, коли юридична особа реалізувала товар (надала послуги) (що є об'єктом оподаткування ПДВ) як платник єдиного податку (без сплати ПДВ), а оплата товарів (надання послуги) відбулася після переходу такого платника податків на загальну систему (і зареєструвавшись платником ПДВ без застосування касового методу). Так, згідно п.п. 292.1 ПКУ [1] дохід, отриманий платником єдиного податку від реалізації товарів (надання послуг) без попередньої передоплати не є об'єктом оподаткування для таких платників.

При зміні системи оподаткування платник податку повинен керуватися нормами, визначеними розділом III ПКУ [1]. В даному випадку це означає, що оплата за товари (надані послуги), яка надходить платнику податків після його переходу із спрощеної системи на загальну також не включається в розрахунок при обчисленні фінансового результату, з якого справляється податок на прибуток.

Коли юридична особа отримала дохід від реалізації товарів/послуг (що є об'єктом оподаткування ПДВ) як платник податку на загальних підставах (і зареєстрований платником ПДВ), а оплата товарів (надання послуги) відбулась після переходу такого платника податків на спрощену систему (без реєстрації платником ПДВ), відповідно до п.п. 134.1.1 ПКУ [1] об'єкт оподаткування податком на прибуток визначається відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності. Проте відповідно до п.п. 292.11.6 ПКУ [1] платника єдиного податку звільнено від сплати коштів, що надійшли як оплата за товари (роботи, послуги) в період сплати інших податків і зборів, вартість яких була включена до доходу юридичної особи при обчисленні податку на прибуток підприємств, який би він мав оподаткувати відповідно до п.п. 292.1 абз.2 ПКУ [1].

В разі якщо юридична особа отримала передоплату за товар (послуги) (що є об'єктом оподаткування ПДВ) як платник податку на загальних підставах (платник ПДВ), а реалізація товарів (надання послуги) відбулася після переходу такого платника податків на спрощену систему (без реєстрації платником ПДВ і без застосування касового методу), такі доходи відповідно до п.п. 292.3 ПКУ [1] визнаються доходами платника єдиного податку, за які отримано попередню оплату під час перебування таким платником податку на загальній системі оподаткування.

Список використаних джерел

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. Дата оновлення: 04.10.2018 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 31.10.2018).

2. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 "Дохід": Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. Дата оновлення: 09.08.2013 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення 31.10.2018).

3. Чи враховуються при визначенні об'єкта оподаткування кошти, отримані платником податку на прибуток за товари (роботи, послуги), відвантажені (надані) під час перебування на спрощеній системі оподаткування?: ЗІР підкатегорії 102.12 [3] URL: <http://zir.sfs.gov.ua/main/bz/view/?src=pz> (дата звернення 31.10.2018).

4. За який період у рядках 01 та 02 Податкової декларації з податку на прибуток підприємств враховуються доходи та фінансовий результат до оподаткування платника податку, який перейшов зі спрощеної системи оподаткування в середині року?: ЗІР підкатегорії 102.23.02 URL: <http://zir.sfs.gov.ua/main/bz/view/?src=ques> (дата звернення 31.10.2018).

УДК 631.115.11-043.83:336.221

Ковач С.І.,

к.е.н., доцент кафедри обліку,
контролю та оподаткування агробізнесу,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

СІМЕЙНЕ ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО БЕЗ СТАТУСУ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ: ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

З метою створення державою сприятливих умов для трансформації господарств населення у фермерські господарства 15 серпня 2018 року набув чинності Закон України "Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо стимулювання утворення та діяльності сімейних фермерських господарств" від 10.07.2018 р. № 2497-VIII (далі Закон № 2497). Вказаним Законом у новій редакції викладено статтю 8¹ «Особливості створення та діяльності сімейного фермерського господарства без набуття статусу юридичної особи» Закону України "Про фермерське господарство" від 19.06.2003 р. № 973-IV (далі Закон про фермерське господарство). Отож фермерське господарство може організовуватися фізичною особою самостійно або спільно з членами її сім'ї на підставі договору (декларації) про створення сімейного фермерського господарства. Такий договір укладає фізична особа спільно з членами її сім'ї в письмовій формі, і він підлягає нотаріальному посвідченню за місцем розташування майна та земельних ділянок фермерського господарства. Декларацію про створення сімейного фермерського господарства (у разі одноосібного ведення такого господарства) фізична особа складає самостійно в письмовій формі [3]. Головою сімейного фермерського господарства без статусу юридичної особи є член сім'ї,